

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/34/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314207170
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8314207170.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu I. X., nar. X.X.XXXX, bytom M. XXXX/X, XXX XX Y., zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.748,90 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 18C/140/2014-119 z 23. novembra 2015, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.748,90 eur s 8,25 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.748,90 eur od 14.05.2014 do zaplatenia počnúc právoplatnosťou rozsudku. Žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 711,69 eur v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

2/ Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom s dôverou, bez možnosti individuálne ovplyvniť zmluvné podmienky. Spotrebiteľské zmluvy uzatvárajú dodávatelia s veľkým počtom zákazníkov s tým, že dodávateľ vopred určuje v návrhu obsah zmlúv a spotrebiteľ nemal možnosť žiadnym spôsobom zmeniť ich obsah, môže návrh len prijať alebo ho odmietnuť. Poplatok za poskytnutie úveru v danom prípade predstavoval 64% na obdobie 8 mesiacov, t. j. 96% ročne. Pri týchto zmluvách je na mieste skúmať, či predmetný právny úkon nie je právnym úkonom, pri ktorom sa regulácia ohľadom neuvedenia RPMN obchádza, a teda tento právny úkon by bol v konečnom dôsledku neplatný aj pre obchádzanie zákona. V súlade s judikatúrou a zákonom sa za odplatu úveru považuje nie len dohodnuté úroky ako odmena, ale aj akákoľvek platba zo strany spotrebiteľa žalovanému bez ohľadu na to, či ju tento v zmluve alebo v podmienkach označí. Dobrými mravmi sa v súdnej praxi považuje súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania sa, ktoré sú v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia, ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť a vystihujú podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem. Poukázal na neprimerané dohodnuté úroky, resp. odplatu za úver, ktorá je v rozpore s pravidlami správania sa, teda dobrými mravmi a považoval zmluvu uzavretú medzi účastníkmi za absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti citoval viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. 1MCdo/1/2009, 5Cdo/26/2011, Najvyššieho súdu ČR 21Cdo/1484/04, Krajského súdu v Prešove 3Co/67/2012 a iné. Výšku bezdôvodného obohatenia

súd prvej inštancie považoval sumu 1.748,90 eur, ktorú mal za preukázanú predloženými dokladmi o zaplatení bez ohľadu na tú skutočnosť, že uvedené sumy žalobca zaplatil v rámci exekúcie. Pri návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je rozhodujúce, či plnenie bolo dobrovoľné alebo bolo vymožené v exekučnom konaní. V predmetnej veci v konečnom dôsledku následne exekúcia bola vyhlásená za neprípustnú a exekučné konanie bolo zastavené z dôvodu existencie rozhodcovskej doložky, ktorá mala založiť právomoc rozhodcovského súdu. Rozhodcovský súd preto nemal právomoc na prejednanie a rozhodnutie danej veci na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, a preto toto rozhodnutie nemožno ani považovať za prekážku res judicata. Žalobca sa o vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedel začiatkom roka 2014, následne udelil plnú moc svojmu právnomu zástupcovi v júni 2014, pričom k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo v roku 2013, kedy žalobca uhradil posledné platby, z čoho vyplýva, že žaloba bola podaná včas v subjektívnej lehote v rámci bežiackej objektívnej lehote. Výrok o príslušenstve odôvodnil ust. § 517 ods. 2 OZ a výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p..

3/ Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Žalovaný namietal, že nie je možné túto zmluvu považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Na tieto vzťahy je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Ide o absolútny obchod a nie je možná aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka, ktorá slúži prioritne na ochranu spotrebiteľa. Do 31.12.2007 Zákon o spotrebiteľských úveroch obsahoval chybný vzorec na výpočet RPMN. Zákon o spotrebiteľských úveroch sa vzťahoval na zmluvy o úvere až na základe novely od 1.1.2008. Preto je logické, že vzhľadom na výrazne vyššie podnikateľské riziko sú úroky požadované nebankovými veriteľmi vyššie, ako obvyklé bankové úroky. Slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Žalovaný je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne, vyššie oproti bankám. Žalobca uvádza, že poplatok za poskytnutie úveru je úžerný. Pokiaľ ide o samotnú výšku príslušného poplatku, tento v čase uzatvorenia zmluvy o úvere dlžníkovi vyhovoval. Nijak ho nenamietal. Bolo to teda jeho dobrovoľné rozhodnutie. Čo sa týka príslušného poplatku, tento v 1/3 predstavoval úrok a 2/3 boli poplatok za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy a administratívu. Pokiaľ ide o zmluvu o úvere, nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia. Zároveň upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že navrátenie do predošlého stavu v rámci exekučného konania je vylúčené.

4/ K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Vo svojom vyjadrení uviedol, že predmetná zmluva má všetky znaky spotrebiteľskej zmluvy, tak, ako sa o tom vyjadril už v samotnom žalobnom návrhu, je nutné ju posudzovať s prihliadnutím na ustanovenia právnych predpisov. V tejto súvislosti citoval nález Ústavného súdu SR z 2.6.2013 (II. ÚS 329/2013-15), rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3MCdo/14/2014. Zdôraznil, že žalobca nijakým spôsobom nemohol ovplyvniť obsah zmluvy, ktorá bola už predformulovaná a predložená mu na podpis. Zmluvu uzavrel bez nejakého vzdelania, prípadne skúseností a nevedel, aké dôsledky vo vzťahu k nemu táto zmluva predstavuje. Poukázal na ust. § 54 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Čo sa týka poplatku, žiadne rozdelenie poplatku zo zmluvy o úvere nevyplýva a nie je uvedené v žiadnej z relevantných častí samotnej zmluvy o úvere, ktorá je podpísaná žalobcom. V prípade, ak by súd mal za to, že je nutné prihliadnuť na uvedené rozdelenie odplaty, aj úrok vo výške 36,67% by predstavoval podstatne vyššiu odplatu ako bola v sledovanom období požadovaná na finančnom trhu, tzn., že aj toto by bolo v rozpore s dobrými mravmi, citovaním rozsudkov Krajského súdu v Prešove 17Co/26/2015 a Krajského súdu v Trenčíne 17Co/313/2010. K vylúčeniu návratnosti do predošlého stavu v exekučnom konaní je potrebné poukázať, že žalovaný bol účastníkom zmluvných vzťahov vo veľkom počte zmlúv, ktorých obsah už bol judikovaný súdmi SR aj v obdobných prípadoch. To, že išlo o neprijateľnú rozhodcovskú doložku v tomto konaní rozhodol exekučný súd, t. j. Okresný súd Humenné pod sp. zn. 6Er/627/2008. Citoval aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Krajského súdu v Trnave práve k tejto námietke žalovaného a rovnako poukázal aj na otázku res judicata vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku a jeho postupovaniu v exekučnom konaní. Preto navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

5/ Odvolací súd prejednal rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasledujúcich zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP") a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dôsledným spôsobom zistil skutkový stav a na základe takto zisteného skutkového stavu vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutočnostiach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

6/ Podľa ustanovenia § 52 odsek 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

7/ Podľa ustanovenia § 52 odsek 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

8/ Podľa ustanovenia § 4 odsek 2 písmeno j) zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

9/ Podľa ustanovenia § 4 odsek 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, ak však zmluva s spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

10/ Podľa ustanovenia § 53 odsek 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

11/ Podľa ustanovenia § 53 odsek 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12/ Podľa ustanovenia § 39 odsek 1 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa pričí dobrým mravom.

13/ Podľa ustanovenia § 451 odsek 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

14/ Z obsahu spisu je zrejmé, že účastníci uzavreli zmluvu o úvere č. XXXXXXXX dňa 13.02.2007. Na základe tejto zmluvy bola žalobcovi poskytnutá finančná čiastka 16.000,- Sk (531,10 eur). Túto mal splatiť v 8 mesačných splátkach po 871,- eur. Túto povinnosť si žalobca splnil v celom rozsahu.

15/ K námietke absolútneho obchodu a nemožnosti použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a vychádzať výlučne z ustanovení Obchodného zákonníka odvolací súd poukazuje na celý rad rozhodnutí odvolacích súdov, ale aj Najvyššieho súdu SR vo vzťahu k tomu, kde výslovne sa uvádza, že všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa posudzujú prednostne podľa ust. Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva (rozsudok NS SR 3MCdo/14/2014). Pokiaľ ide o to, že postavenie žalobcu bolo postavením spotrebiteľa je nesporné, vyplýva to zo zmluvy, ktorú účastníci uzavreli, a z ktorých je zrejmé, že si požičal žalobca pre svoje potreby.

16/ Pokiaľ išlo o výšku úrokov a poplatkov spojených s uzavretím tejto zmluvy odvolací súd sa domnieva, že správna bola konštatácia súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval absenciu RPMN v tejto zmluve, ktorá povinnosť výslovne vyplýva pre dodávateľa finančnej služby zo zákona. Vo vzťahu k výške úroku, ktorý podľa tvrdenia žalovaného mal tvoriť 1/3 všetkých poplatkov a 2/3 boli ostatnými poplatkami, ktoré celkovo predstavovali 96% ročne, odvolací súd sa jednoznačne domnieva, že výška úrokov v spotrebiteľskej zmluve, ktorá prevyšuje priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere a je viac ako 100% je neprijateľná a odporuje zákonu. Následne možno dospieť k tomu, že ide o absolútnu neplatnosť takýchto dohôd v súlade s ust. § 39 OZ. K námietke nemožnosti návratnosti do predošlého stavu v exekučnom konaní poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/27/2011, z ktorého jasne vyplýva, že aj v rámci exekučného konania je možné zaoberať sa platnosťou zmluvy. Z tohto dôvodu rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne a potvrdil ho podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

17/ Výrok o trovách konania je odôvodnený ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).